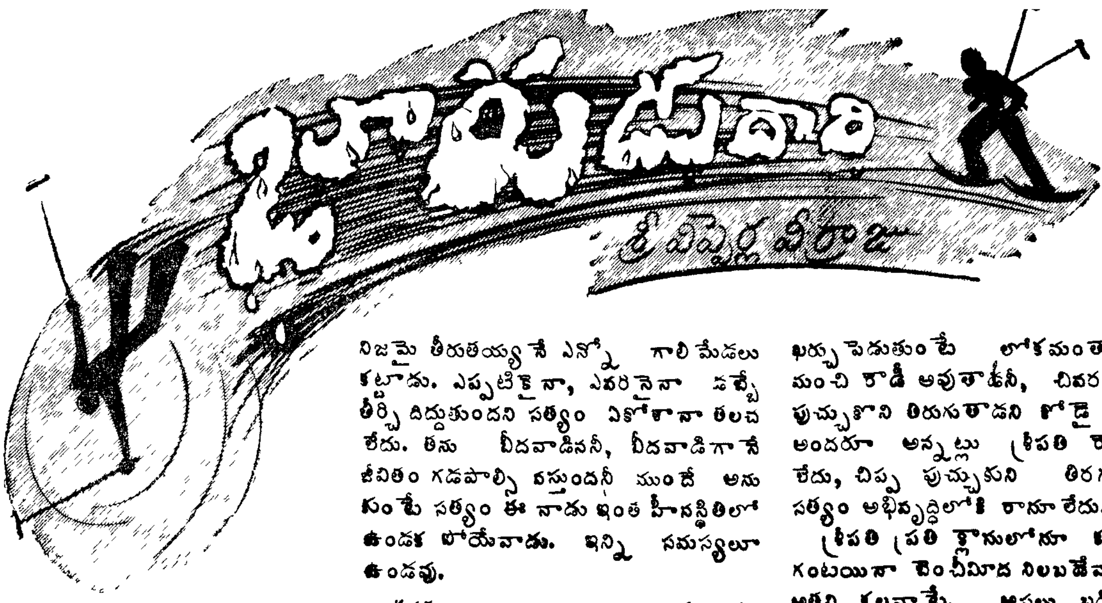

"నువ్వు కమ్యూనిస్టువట" అన్నాడు సుబ్బారావు కంపెనీ నుండి సాయంకాలం ఇంటికివచ్చేటప్పుడు.

"ఎవరన్నారు?" అనడిగాడు సత్యం తనని కాదన్నట్లుగా.

"అందరూ అంటున్నారు. అధికారుల దృష్టి నీ మీద పడింది. ఎందుకైనామంచిది జాగ్రత్తగా మసలుకో"

సత్యం వెర్రిగా, చిన్నగా నవ్వాడు. సుబ్బారావు ఈ మాటలని ప్రక్కసందుకు మలుపు తిరిగాడు. సత్యం నడుస్తూనే "నేను కమ్యూనిస్టును" అని రెండు మూడు సార్లు అన్నాడు. అలా గొందుక న్నాడో, ఏమాలోచిస్తున్నాడో తనకే తెలియడం లేదు. ఇంటిగడప తొక్కగానే "మజ్జాన్నం అన్నానికి రాలేదేం?" అంది అమ్మ. "రాలేదూ?" అని తిరిగి ప్రశ్నించి మంచం మీద కూలబడ్డాడు. కొంతసేపటికి అమ్మ మూలుగుతూ "అన్నానికి రా, పొద్దోయింది" అంది. అమ్మమూలుగుతుంది. టానిక్కులు కొనడానికి డబ్బులేదు. ఏదో ఆలోచిస్తూనే రెండు మెతుకులు కొరికి వరండాలోని మంచం మీద నడుం వాల్చాడు.

అంతే. అప్పటినుండి ఇంక ఏవేవో ఆలోచనలు ప్రారంభిస్తాడు. సత్యానికి అన్నీ సమస్యలే. అవి ప్రతిరోజూ పెరుగుతుంటయ్. అలాగే ఇవాళ కూడ పెరిగింది ఒకటి. తను కమ్యూనిస్టట. అందరూ అనుకుంటున్నారు. అందరూ అలాగే అనుకుంటారు, ఏదో ఒకటి అనుకోకుండా ఉండలేరు. అని సత్యం ఊరుకోడు. ప్రజలందరూ అన్నది నిజమనే నమ్మాడు. అందరి నోటంట వచ్చిన మాటలు తప్పకుండా నిజమై తీరుతయ్యనే ఎన్నో గాలిమేడలు కట్టాడు. ఎప్పటికైనా, ఎవరనైనా వచ్చే తీర్చి దిద్దుతుందని సత్యం ఏకోశానా తలచ లేదు. తను బీదవాడిననీ, బీదవాడిగానే జీవితం గడపాల్సి వస్తుందనీ ముందే అనుకుంటే సత్యం ఈ నాడు ఇంత హీనస్థితిలో ఉండక పోయేవాడు. ఇన్ని సమస్యలూ ఉండవు.

"సత్యం చాల బాగా చదువుతాడు. మంచి అభివృద్ధిలోకి వస్తాడు" ఎక్కడ చూచినా ఇవే మాటలు వినేవాడు. ఆ మాటలే సత్యాన్ని బాగా పాడుచేశాయ్. కాని ఈ మాటలు ఎంత బాగా కాత్తుకున్నా, ఎన్ని ఊహాసౌధాలు నిర్మించుకున్నా, ఆ శ్రీపతితో స్నేహం చేయక పోయినట్లయితే సత్యం ఈనాడు ఇన్ని సమస్యలతో కృంగి కృశించి పోయేవాడు కాదేమో! శ్రీపతి అంటే లక్షాధికారి కొడుకనీ, అతనికి చదువుతో నిమిత్తంలేదనీ, అతని డబ్బే అతన్ని ఒకపూట బాట వెంబడి స్వర్గలోకాల్లోకి తీసుకుపోతుందని తెలిసిఉంటే శ్రీపతితో మేడమీద ఎలక్ట్రిక్ లైటులో చదవడానికి అంతగా ఉత్సాహపడేవాడు కాడు. అంత గర్వపడేవాడు కాడు. స్కూలుఫైనలుతోనే చదువు పూర్తిచేసి సుబ్బారావులా నెలకి నూటయాభయ్ సంపాదిస్తూ సుఖంగా కాలం గడిపేవాడు.

ఇప్పుడు గతంనాస్తి అని పూర్వపు సంగతులు మర్చిపోతా మనుకుంటాడు. కాని మరువలేడు. ప్రతిరోజూ తన జీవితపు పుటలు తిరగేస్తాడు. శ్రీపతితో తను గడిపిన చిన్నప్పటి జీవితమూ, తను ఊహించిన ఊహలూ జ్ఞాపకం వస్తుంటయ్. అప్పుడూ ఇప్పుడూ కూడ శ్రీపతికీ, సత్యానికీ తేడాఉంది. కాని అప్పటి తేడా వేరు, ఇప్పటి తేడా వేరు. అందుకే ఇవన్నీ తలచుకున్నప్పుడు శ్రీపతిమీద ఈర్ష్యపుడుతుంది.

స్కూలులోని శ్రీపతి జీవితాన్ని చూచి అప్పుడు ఎంత గర్వపడేవాడో ఇప్పుడంత సిగ్గుపడుతున్నాడు. శ్రీపతి తండ్రి జేబు నుండి నోట్లు దొంగలించుకొచ్చి దర్జాగా ఖర్చుపెడుతుంటే లోకమంతా వాడు మంచి రౌడీ అవుతాడనీ, చివరకు చిప్ప పుచ్చుకొని తిరుగుతాడని గోడై కూసింది. అందరూ అన్నట్లు శ్రీపతి రౌడీ కానూ లేదు, చిప్ప పుచ్చుకుని తిరగడం లేదు, సత్యం అభివృద్ధిలోకి రానూ లేదు.

శ్రీపతి ప్రతి క్లాసులోనూ కనీసం ఒక గంటయినా బెంచీమీద నిలబడేవాడు. అది అతని కలవాటే. అసలు బడికిరావడం బెంచీ మీద నిలబడ్డానికే అని అతని ఉద్దేశం. వాడలా నిలబడ్డప్పుడు ప్రక్కను కూర్చుని తను బాగా చదువుతాను అని గర్వంచేవాడే కాని, వాడు ప్రతి సంవత్సరం ప్రయివేట్లు పెట్టి, లంచాలిచ్చీ ప్యాసవుతుంటే, అప్పుడుకూడ డబ్బుకున్న ప్రాముఖ్యత, విలువ సత్యానికి తెలియలేదు.

తను స్కూలు ఫైనలు ప్యాసయిననాడు

(19-వ పేజీ చూడండి)

జారుడుదారి

(8-వ పేజీ తరువాయి)

సత్యం సంతోషానికి అంతే లేదు. అంత సంతోషం కలగడానికి శ్రీపతి పరీక్షు పోవడం కూడ ఒక కారణమే. ఇంటరు చదవడానికి కాకినాడపోయేటప్పుడు కొత్త ప్రపంచంలోకి పోతున్నట్టుగా భావించాడు. తను కట్టిన ఊహా సౌధాలను యధార్థ సౌధాలుగా చేయడానికి పునాది రాయి వేశాననుకున్నాడు. తను కలలుగన్న స్వర్గం ఎంతో దూరం లేదనిపించింది ఈ ఉత్సాహంతోనే దీక్షగా చదివాడు. అందుకే యూనివర్సిటీలో మూడవవాడిగా ఫస్టుక్లాసులో ప్యాసయ్యాడు.

"మద్రాసులో మకాం పెట్టి చదవడానికి డబ్బెక్కడనుండీ వస్తుంది." అన్న నాన్న మాటలు పదివేల యాటంబాంబులై సత్యం ఊహా సౌధాల్ని నామరూపాలు లేకుండా నేలమట్టం చేసినయ్. ఇంజనీరింగు అంటే పురాణగాధల్లోని కృష్ణుడు మొదలయిన పాత్రల్లాగ నిజంగా ఉందా లేదా అని అనుమానం తోచింది వాడికి.

సత్యం ఇంటరు చదివేటప్పుడు ఏ విద్యార్థితోనైనా పరిచయం కలిగితే, అతను తనకంటె ఎక్కువ చదువుతున్నాడా లేక తక్కువచదువుతున్నాడా అని చూచేవాడు. తనకంటె బాగా చదువుతాడో లేదోనని పరీక్షించడానికి ప్రయత్నించేవాడు. బి. ఏ. చదివే వాళ్ళని చూచి తనకంటె తక్కువ వాళ్ళ క్రిందే పరిగణించేవాడు. వాళ్ళందరూ డింకీలు కొట్టి ప్యాసయిన రకాలనీ, లేకపోతే ఏ యింజనీరింగో చదివేవాళ్ళనీ అనుకొనేవాడు. వాడి ఈ ఊహాలన్నీ బి. ఏ. లో చేరడంతోనే నశించిపోయాయి.

చిన్నప్పుడు శ్రీపతితో సత్యం చాల సన్నిహితంగా ఉండడంవలన శ్రీపతిని ఆధారంగా తీసుకుని తన భావి జీవితం గురించి కలలుగన్నాడు. కలలన్నీ, కలలుగానే ఉండడంవల్లనూ, శ్రీపతి అనుకున్నట్టు పాడయి పోకుండడం మూలాన్నీ శ్రీపతి మీద ఒకవిధమైన ఈర్ష్య పుట్టింది. ఈ అసూయ సత్యం ఇంటరు చదివేటప్పుడే కలిగింది. ఈ అసూయే సత్యం జీవితానికి జారుడు బాటయింది. తనగత జీవితాన్ని గురించి ఆలోచిస్తుంటాడు. ఒక్కసారిగా శ్రీపతిలాగ అయిపోవాలని చూస్తుంటాడు.

సత్యం ఇలా ఇంటరు చదవడానికి కాకినాడ వెళ్ళాడు. శ్రీపతి అలా తన మామయ్యకు బట్టల మిల్లులో సహాయం చేయడానికి మద్రాసు వెళ్ళాడు. మొదట్లో ఈ సరిగతివిని "స్కూలుఫైనలు ఫేలయిం శ్రీపతి బట్టలమిల్లులో ఏం సహాయం చేస్తాడు, వాడిమొహం" అని నవ్వుకున్నాడు సత్యం.

సత్యం సెలవలకు ఇంటికి వచ్చేటప్పటికి శ్రీపతి సాధారణంగా ఇంటిదగ్గరుండే వాడే కాదు. మద్రాసులోనే ఉండేవాడు. ఒక వేళ ఎప్పుడైనా ఉన్నా సత్యంతో ఎప్పుడూ సరిగా మాట్లాడలేదు. సత్యం పలుకరిస్తే ఏదో ముభావంగా పలుకరించేవాడు. లేకపోతే లేదు. స్కూలుఫైనలు ఫేలయిన వెధవకే అంత గర్వంఉంటే తనకెంత ఉండాలి? అని సత్యంకూడ పలుకరించడం మానేశాడు. అంతే. శ్రీపతీ మాట్లాడ్డం మానేశాడు. వాళ్ళిద్దరూ ఎంత సన్నిహితంగా తిరిగేవారో తలచుకొంటే సత్యానికి అప్పటికే ఒక స్వప్నంలాగుండేది.

ఏదెలాగున్నా బి. ఏ. ప్యాసయితేనే మంచి ఉద్యోగాలు సంపాదించ వచ్చనీ, బి. ఏ. అంటే అంత నీచంగాదని అప్పుడెప్పుడూ తనతోటి విద్యార్థులనుసే మాటలు సత్యానికి కొంత ఆశను కల్పించాయి. ఆయాశతోనే అతని బుర్రలో ఎన్నో బొమ్మలు పరుగెత్తాయి. బి. ఏ. డిగ్రీలుగల జిల్లా కలెక్టర్లు మొదలయిన పెద్ద ఉద్యోగస్థులున్నారు ఆ బొమ్మల్లో. వాడిని ప్రోత్సహించారు. లేకపోతే వాడసలు బి. ఏ. ప్యాసవ్వడు.

బి. ఏ. ప్యాసయిన ఒక సంవత్సరం వరకూ ఆ ఆశలతోనే ఉన్నాడు. తన కోసం ఒక మంచి ఉద్యోగం ఎదురుచూస్తుందనీ, తన తెలివితేటలు చూచి తనకు ఉద్యోగం ఇస్తారనీ అనుకున్నాడు. ఆ ఉద్దేశంతోనే ఎవరో ఊళ్లోఉన్న షుగర్ ఫ్యాక్టరీలో పనిచేయమంటే వినలేదు. సర్వీసుకమీషన్ పరీక్షకు కూర్చున్నాడు. అన్నిటిలోనూ మార్కులు బాగానే వచ్చాయి. ఇంటర్వ్యూకు రమ్మన్నారు.

పైబ్రా
గర్భాశయ రోగనివారిణి

సర్వ గర్భాశయ వ్యాధులను పూర్తిగా పోగొట్టి, సత్సంతానమును కలుగజేయుటలో మా పైబ్రా మిక్కిలి ఘనతవహించినది. అన్ని షాపులలో దొరకును.

రు 2-8-0

KL
కృష్ణా లేబరేటరి
★ బెజవాడ ★

గనోక్వెల్
అన్నిసెగలకు గంటలలోగుణము
ఈశ్వర ఫార్మసి, రాజమండ్రి.

సైకిళ్లు కొనండి

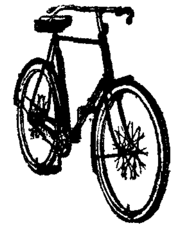

కొత్త సైకిళ్లను సులభ శరతులకు వాయిదాల పద్ధతి మీదకొనండి. సరికొత్త సరుకులు. 1952 ఏప్రిల్ 30 లోగా మీ ఆర్డరు యిచ్చి ఈ అపూర్వావకాశమును వినియోగించుకొనండి. సైకిళ్లు ఈ గుడి తగ్గింపు అవకాశమును పోగొట్టుకొనవద్దు. మొదట 25% చెల్లించి మిగతా సొమ్ము అయిదు నెలసరి వాయిదాలలో చెల్లించవలెను.

హింద్	సైకిల్	...రు. 155/-
ఇంగ్లీష్	,,	...రు. 185/-
ఫిలిప్సు	,,	...రు. 235/-
హెర్క్యులెస్	,,	...రు. 245/-
బి. ఎస్. ఏ.	,,	...రు. 258/-
రాలీ	,,	...రు. 365/-

మీకు కావలసిన సైకిలుకు వెంటనే ఆర్డరివ్వండి. మీ పూర్తి అడ్రెసు, దగ్గరి రైల్వే స్టేషన్ వ్రాయండి. కొత్త డన్‌లప్ టైర్లు ట్యూబులతో కొత్త సరుకులు గ్యారంటీ యివ్వబడినవి షరతుల ప్రకారం వేగంగా డెలివరీ ఇవ్వబడుచు, రైల్వే రసీదులు పంపబడుచున్నవి.

MIDLAND
TRADING Co. Ltd.
P. Box 16605. Calcutta 4

అవేవాడి ఊహలు ఆకాశాన్నంటిన రోజులు. ఇంటర్వ్యూ ఇచ్చే ఆయన అరవవాడట. "నీ వెక్కడ చదివావు?" "కులమేమిటి?" "ఉద్యోగం చేయడానికి కోరిక ఉందా?" అని మూడేమూడు ప్రశ్నలు వేశాడు. "ఇంటర్వ్యూ అంటే ఇంత తేలికా!" అంటూ బయటకు వచ్చాడు.

అడిగిన ప్రశ్నలనుబట్టి తను సెలెక్టుకాను అని చస్తే అనుకోలేక పోయాడు. వాడు సెలెక్టు కానందుకు చాల మంది, చాల కారణాలు చెప్పారు. "అరవవాడైతే మాత్రం!"అనుకున్నాడు. దానిలోని చిదంబర రహస్యం ఇప్పటికీ అర్థంకాలేదు సత్యానికి. తర్వాత ఏం చేయడానికి తోచలేదు.

సత్యం బి. ఏ. ప్యాసయి రెండు సంవత్సరాలయినా ఉద్యోగం దొరకలేదు. ఉన్నభూమికాస్తా అప్పుల పాలయింది. తనొక్కడే అయితే ఏం చేశేవాడో. తల్లిని పోషించాలి. ఉన్నదంతో పెట్టి చదివించారు. తండ్రి లేమిలోనే పోయాడు. అసలు ఉద్యోగం అన్నది దొరికితే నే చాలు చేద్దామనుకున్నాడు. అప్పటివరకూ చిన్న చిన్న గుమస్తా ఉద్యోగాలు కావలసినన్ని దొరుకుతయ్, కాని పెద్దది సంపాదించాలి అనుకున్నాడు. ఏ ఉద్యోగమైనా సరే చేయాలనుకున్నప్పుడు ఆ ఉద్యోగం కూడ దొరక్కుండా పోయింది. పైగా శ్రీపతి ఆ వూళ్ళోనే ఉన్న ఫ్యాక్టరీలో షేర్లుకొన్నాడనీ, చాలా షేర్లు కొన్నాడనీ తెలిసింది. వాడితో పోల్చుకుని మరీ క్రుంగిపోయాడు. సత్యం తన జీవితంలో ఇంతటి అఖాతాలను చూడవలసి వస్తుందనుకోలేదు.

ఒక్కొక్కసారి సత్యం ఆలోచనలు మరీ చిత్రంగా ఉంటయ్. శ్రీపతి తనకంటె దేనిలో ఎక్కువని షేర్లు కొన్నాడు? ధనవంతుడు. అంతేనా! వాడు చిన్నప్పుడు ఎంత చిద్విలాసంగా తిరిగినా, వాడి భావి జీవితానికి రూపం తీసుకురావడానికి కావలసిన పనిముట్లు వాళ్ళనాన్న సంపాదించాడు. తనకోసం తన తండ్రి ఎందుకు గడించలేదు అంత డబ్బు? అవును తన తండ్రికి వాళ్ళనాన్న పోగుచేసి పెట్టలేదు. అయినా తనకోసం తన తండ్రి గడించాలే. ఎలా గడించగలడు? తను తన కొడుక్కు లక్షలు సంపాదించి ఇవ్వగలడా? సరిగా తినడానికే సంపాదన లేదే! ఇలా తర్కించుకుని తను ఒక కోటీశ్వరుడు కావాలని ప్రతి రోజూ పిచ్చిగా తీర్మానించుకునే వాడు.

ఏదో తెలియని బాధతో, ఆరాటంగా మంచంమీద పడి దొర్లుతున్నాడు సత్యం. అది అతనికి అలవాటే. దైనందిన చర్య అది. ఎప్పుడూ రాత్రి పన్నెండు గంటల ముందు పడుకోడు. పడుకుంటాడు గాని నిద్రపట్టదు. దాంతో ఏదో ఆలోచించి పర్యవసానం తేలక తికమకలు పడుతుంటాడు. ఒక్కొక్కసారి సగం నిద్రలో కూడ లేచి దీర్ఘంగా ఆలోచిస్తాడు.

ఆ వూళ్ళో ఫ్యాక్టరీలో పని చేసే వాళ్ళంతా స్కూలు ఫైనలు ప్యాసయినవాళ్ళే కాబట్టి బి. ఏ. ప్యాసయిన తను వెడితే కళ్ళ కద్దుకుని తీసుకుంటారనుకున్నాడు మొదట. అసలు దానిలో పని చేయడమే నీచమనుకున్నాడు. చివరకు ఆ కంపెనీలో కూడ ఉద్యోగం దొరక్కపోయే సరికి ఇంచుమించు పిచ్చివాడయ్యాడు. ఉద్యోగం, ఉద్యోగం అని కలవరించాడు. తను చేరవలసిన గమ్యస్థానం తెలుసుకోకుండానే దానిని చేరడానికి ప్రయత్నించాడు.

సత్యం బి. ఏ. ప్యాసయిన నాలుగు సంవత్సరాలకే అరవైయ్యేళ్ళ ముసలాడిలా కనపడేవాడు. శ్రీపతిమాత్రం లక్షణంగా ఒక లక్ష కట్నం తీసుకుని పెళ్లి చేసుకున్నాడు. ఇద్దరు కొడుకులు కూడాను. శ్రీపతి తను షేర్లుకొన్న కంపెనీ డైరక్టర్లలో ఒకడిగా ఎన్నుకోబడ్డాడు. ఈ వార్త సత్యాన్ని మరీ కదిలించింది ముందు చిన్న ఉద్యోగంలో చేరితే తర్వాత పెద్ద ఉద్యోగంలోకి రావచ్చు అనే ఆలోచన రానే లేదు సత్యానికి. తను చూస్తుండగా శ్రీపతి అలా పైకి రావడంతో వాడికి నిద్రకూడ పోయింది.

ఎవరో సన్నని సలహా అందించారు "శ్రీపతిని ఇప్పుడు కలసికొంటే కంపెనీలో ఉద్యోగం సంపాదించవచ్చు" అని. అప్పటికే సత్యం మానాభిమానాల్ని చంపుకుని అడ్డమైన వాళ్లనూ దేవురించాడు. అయినా శ్రీపతి దగ్గరకు వెళ్ళబుద్ధి కాలేదు. కాని ఇంట్లో మరీ గడ్డుపరిస్థితి ఏర్పడింది. అప్పటి వరకూ సహాయం చేసే కొందరు బంధువులు నిష్ఠురత చూపించడం మొదలెట్టారు. అంచేత సత్యం తన వ్యక్తిత్వాన్నే చంపుకుని శ్రీపతి దగ్గరకు వెళ్లాడు. ముప్పై అయిదు రూపాయల జీతంతోనూ, నలభై రూపాయల అలవెన్సుతోనూ గుమస్తాగా ఏర్పాటు చేయబడ్డాడు. ముందు ముందు పైకి వచ్చేటట్లు చూస్తానన్నాడు శ్రీపతి.

ఒక సంవత్సరం పనిచేసినా సత్యం గుమస్తాగానే ఉన్నాడు. అతని కది ఎంతో కాలంలా కనపడింది. తనకంటె తక్కువ చదివిన సుబ్బారావు నెలకు నూట యాభై సంపాదిస్తున్నాడు. ఇంక శ్రీపతి సంగతి చెప్పనక్కర్లేదు. కంపెనీ లక్షలు లాభాలు తీస్తుంది. ఆ అంకెలు చూస్తుంటే ప్రపంచమంతా గిర్రున తిరుగుతున్నట్లుండేది సత్యానికి.

అప్పటివరకూ సత్యం తనొక్కడినే శ్రీపతితో పోల్చుకున్నాడుగాని అదే ఫ్యాక్టరీలో పనిచేసే కూలీలను ఎప్పుడూ శ్రీపతితో పోల్చలేదు. దానిలో పని చేసే వెయ్యిమంది కూలీలు యూనియన్‌గా ఏర్పడి వాళ్ల కనీసపుకోర్కెలు కోరుతుంటే ఎందుకో ఒకనాడు వాళ్ళను గురించి ఆలోచించాడు. వాళ్ళందరూ తన లాంటివాళ్ళే అనుకున్నాడు. వారికి వారి తండ్రులు ఆస్తి సంపాదించి ఇవ్వలేదు. లేకపోతే వాళ్ళూ కంపెనీలలో షేర్లు కొంటూ మేడల్లో హాయిగా నివసించే వారు. మూడెకరాల భూమి ఖర్చుచేసి తను డెబ్భయ్యయిదు రూపాయలు సంపాదిస్తున్నాడు. వాళ్ళకు ఆ మూడెకరాలూ కూడ లేక కూలిపనిచేస్తూ పూరిళ్ళలో నివసిస్తు

(46-వ పేజీ చూడండి)

కొక్కోకము

24 చిత్రపటములతో 130 పేజీలుగల పెద్ద పుస్తకమునర రు. 1-8-0. పోస్టుఖర్చు అ. పి. రు. 1-14-0 మనియార్డరు చేయవలెను. వి. 6. లేరు. జై హింద్ బుక్ డిపో, అరుణాచల మొదలివీధి, 26 బీటు మద్రాసు.

స్టీల్ మాష్టరు
(మడత కుర్చీలు)

ఫర
రు. 16

అథరైజ్డ డీలర్సు
మాధవ అండ్ కో
పార్కురోడ్డు, బెజవాడ

నపుంసకతైలం

అంగ నరములు బలహీనత చెంది చిన్నదైన, తిర్గి యథాప్రకారమై పూర్తి సౌఖ్య మనుభవిం చుటకు 45 యేండ్ల ప్రఖ్యాతి చెందినది.
1 సీసా రూ. 10/కల్దార్ల వి.పి. రూ 1-0-0.
ఆర్డరుతో రు 1/- పంపవలెను.
డా॥ రత్నం సన్స్ మెడికల్ హాల్
మలకపేట బిల్డింగ్స్,
హైద్రాబాద్, దక్కన్.

దెయ్యం

(12-వ పేజీ తరువాయి)

సుబ్బారెడ్డి సంతోషించాడు. కాని ఊఁ, ఆఁ, అని నళిగాడు.

"నీ ఉద్దేశం ఏమిటో సరిగా చెప్పు" అని నారాయణ తెగేసి అడిగాడు.

"ఆ! ఏమీ లేదు చింతలపూడిదగ్గర ఏదో పల్లెటూరంట మొన్న వాళ్ళొచ్చారు. పిల ఎఱ్ఱగా చక్కగా వుంటుంది వాళ్లు రు 250 కట్నం ఇస్తామన్నారు. వాళ్ళ కోగాటా చెప్పనే లేదు. మరి నీమాటేమిటి చెప్పు" అన్నాడు ముసలాడు ఆశగా.

ఆమాట వినేటప్పటికి నారాయణకు కాళ్ల క్రిందభూమి కదలిపోయినట్టయింది నారాయణ ముఖం కందగడ్డలా తయారయింది. కళ్ళు చింతనిప్పుల్లా మెరుస్తున్నాయి.

తనెక్కడవున్నాడో తనకే తెలియదు. వళ్లు తెలియని ఆవేశంతో సుబ్బారెడ్డి కంఠం రెండుచేతులతో పట్టుకొని "దౌర్భాగ్యుడా! నీకూ కట్నం కావాలీ! కూలివాడికి, ఏరోజు కూలితెస్తే ఆరోజు తిండికి వుండేవాడికి కట్నం కావాలేం?" అని కంఠం గట్టిగా నొక్కేశాడు. ముసలాడి గోలకు ఇరుగుపొరుగువారంతా పరుగెత్తుకొచ్చారు నలుగురయిదుగురువచ్చి నారాయణని పట్టుకొనేదాకా నారాయణకి తానేమిచేసింది తెలియనే లేదు. ముసలాడికి కాసిన్ని చన్నీళ్లు పట్టేరు కాని అప్పటికే అతని ప్రాణాలు గాలిలో కలిసి చాలసేపయింది.

ఆమరునాడు పత్రికలో పడింది "నారాయణ అనే వ్యక్తి తన కూతురుని చేసుకోమని అడిగితే కట్నం ఇమ్మన్నాడని, సుబ్బారెడ్డి అనే ఆతన్ని కంఠం పిసికిచంపాడు" అని.

మరి నాలుగు నెలల తరువాత, తిరిగి పత్రికలో ఇలా వ్రాసేరు. "కట్నం ఇమ్మన్నందుకు గాను గొంతుక పిసికి చంపిన నేరానికి నారాయణ అనే వ్యక్తికి ఉరిశిక్ష విధించబడింది"

ఆతరువాత నారాయణ దెయ్యం అయినాడని, వెంకటరెడ్డి కుటుంబాన్ని హింసిస్తున్నాడని, కట్నాలడిగే వాళ్ళందరికీ కనపడి భయపెడ్తున్నాడని ఆ వూరి ప్రజలంతా అనుకుంటారు. ★

పుట్టిన రోజు

(18-వ పేజీ తరువాయి)

యిష్టానికి లోబడి సంచరించండి రేపటినుంచీ మీ అధికారం మీరు యథాప్రకారం చెలాయించొచ్చు ఈ వాళ నాకు పుట్టిన బుద్ధికి క్షమించండి.'

చివరివాక్యం వుచ్చరించేప్పుడు కన్నీరు కార్చటం ఆమెకు తప్పనిసరయింది. ఆ వాక్యం ఆమె పూర్వపు దాసత్వాన్ని ఆమెకు అంటగట్టింది. ఆమె కళ్ళుకూడా క్షమార్పణ వేడుకొంటున్నాయి

సీతమ్మ మాటలు సార్థపరుడైన సుబ్బయ్య మనస్సుమీద ఏమాత్రంకూడా పని చెయ్యలేదనే చెప్పాలి. ఆమె క్షమార్పణ వేడటం వల్ల పోయిన ధైర్యంమాత్రం తిరిగొచ్చింది. మళ్లీ ఆమెను యథాప్రకారం కీలుబొమ్మగా చెయ్యవచ్చునన్న సంగతి తట్టగానే విషంతో కూడిన చిన్ననవ్వు నవ్వాడు.

సీతమ్మ వంటింట్లోకి వెళ్లి పళ్లెంనిండా రకరకాల పదార్థాలుపెట్టి తీసుకువచ్చి వడ్డించింది. వాటిల్లో చెప్పతగినవి యివి: బంగాళాదుంప కూర, గోంగూర పచ్చడి, పెసరట్లూ, మైసూరుపాక్ ఇవంటే సుబ్బయ్యకు చచ్చేటంత యిష్టం. అనుకోకుండా యివన్నీ వొచ్చిపడేటప్పటికి అంతా అయోమయం అయిపోయింది సుబ్బయ్యకి. ఏదో మాట్లాడాలనుకున్నాడు. కాని ఏమి మాట్లాడాలో తోచక సీతమ్మవైపు సద్దప్పగించి చూస్తున్నాడు.

సీతమ్మ మళ్లీ వంటింట్లోకి వెళ్లింది. ఈసారి ఏం తీసుకువస్తుందా అని సుబ్బయ్య ఎదురుచూస్తున్నాడు. గిన్నెతో పులుసు తీసుకువచ్చి కంచం పక్కన పెట్టింది.

"ఏమిటిది?" ఏదోఒకటి మాట్లాడాలని అడిగాడు.

"ఉల్లిపాయల పప్పుపులుసు."

"అయితే నిన్ను క్షమించక తప్పదన్నమాట." ★

జారుడుబారి

(2)-వ పేజీ తరువాయి)

న్నారు శ్రీపతికి లక్షలున్నాయ్ కాబట్టి కార్లలో తిరుగుతూ, పంకాల క్రింద మసలుకుంటుంటాడు. తెలివితేటలు, పెద్ద పెద్ద చదువులు డబ్బు ముందు దిగదుడుపే ననుకున్నాడు దాంతో ఏదో ఉద్రేకం వచ్చింది. కూలీలకు నాయకత్వం వహించాడు.

మధిర సుబ్బన్నదీక్షిత కవి ప్రణీత

కాశీమజిలీ కథలు

మొదటినుండి 12 భాగములు

కాదంబరి పునర్ముద్రితములైనవి

వెల ఒక్కొక్క భాగము రు 4/- కాదంబరి రు 2/-

మధిర శివరామకృష్ణశాస్త్రి

ఉల్లితోట వీధి : : రాజమండ్రి

సత్యం కూలీల తరఫున పని చేయడానికి వారిపై గల సానుభూతి ఒకటే కాదు. ధనవంతులపై గల ద్వేషం, ఈర్ష్య అతన్ని అలా చేసినయ్. ముఖ్యంగా శ్రీపతి మీది అసూయ. సత్యం నాయకుడు కాగానే అతనికి నూతన జవసత్వాలు కలిగినయ్. ఎంతో గట్టిగా పని చేశాడు. కూలీలంతా ఏక కంఠంతో సత్యం అన్న మాటలనే అరిచారు. అధికారులు వారికింక మంచి మాటలు చెప్పలేక పోయారు. రేపు మాపు, అనడానికి వీలుపడలేదు. రెండు నెలలు జీతం బోనసు క్రింద ఇవ్వడానికి ఒప్పుకున్నారు.

ఈ పని చేశాడనే సత్యాన్ని కమ్యూనిస్టు అంటున్నారు కూలీల కష్టానికి తగ్గ ప్రతి ఫలం ఇవ్వమనడం అతనికి తప్పులా కానీ, కమ్యూనిస్టు సిద్ధాంతంగా కాని తోచలేదు. ఏమంటే అసలు అతనికి కమ్యూనిస్టు సిద్ధాంతాలుగాని, కాంగ్రెసు సిద్ధాంతాలు గాని తెలియవు. కాలేజీలో చదివేటప్పుడు కూడ అతను కాంగ్రెసు పార్టీలోనే చేరాడు. ఇప్పుడు అతనిలో పుట్టిన విపరీత భావాలకు అతన్ని కమ్యూనిస్టు అంటున్నారు. ఇప్పుడు అతను చేసే పని కమ్యూనిస్టు సిద్ధాంతమయితే బాహాటంగానే చెప్పాలనుకున్నాడు ఆ విషయం, అంటే తను "కమ్యూనిస్టును" అని.

తను చేసే ఈ పని అన్యాయమైందయితే దానిలో తనెందుకు జయిస్తాడు? అధికారులే దీనికి ఒప్పుకున్నారు. కాబట్టి తన నడవడిలో న్యాయముందన్న మాట ఈ న్యాయమే కమ్యూనిస్టు పార్టీ సిద్ధాంతమయితే ఒప్పుకోక ఏం చేస్తాడు?

"అమ్మా!" అన్న మూలుగు వినబడింది.

గబగబా పరుగెత్తుకుని అమ్మ దగ్గరకు వెళ్లాడు సత్యం. ఆత్రుతగా "ఏం అమ్మా?" అన్నాడు. "పక్క... లో పో... టు... అ...బ్బా" అంటూ మంచంమీద ఇటూ అటూ దొర్లుతోంది అమ్మ. అమ్మ నాలుగు నెలలనుండీ నీరసంగా ఉంది. టానిక్కులు వాడమన్నారు. ఆమెకు ఇంటి పరిస్థితులను చూచినమీదట మానసికంగా ఏర్పడిన జబ్బు అది. గుండె జబ్బుకూడ ఉంది అన్నారు. ఈ సంపాదనతో ఖరీదయిన మందులు కొనలేక పోయేవాడు. తను స్కూలుఫైనలుతో ఆపుచేసి నట్లయితే ఆ మూడేకరాలూ ఉండడమే కాక, ఇప్పటి కంటే జీతం ఎక్కువే సంపాదించే వాడిని అనుకున్నాడు. అప్పుడు అమ్మ ఇంతగా బాధపడేది కాదు.

గబగబా డాక్టరు దగ్గరకు పరుగెత్తాడు. "పన్నెండు గంటలకు ఇప్పుడేమిటి?" అన్నాడు డాక్టరు. అవును నిజమే. తనొక్కడే పన్నెండు గంటలవరకూ నిద్రపోడు. అందరకూ సగం నిద్ర అయిపోతుం దప్పటికి. ఆవాళే అందిన జీతం చూపించాడు. డాక్టరు వచ్చి ఇంజక్షనిచ్చి" ఉదయం వస్తా" నని ఇరవైరూపాయలు తీసుకుని వెళ్లాడు.

తర్వాత రెండురోజుల వరకూ అమ్మ లేవలేదు. అయినా సత్యం కంపెనీకి పోవలసి వచ్చింది. ఎన్ని విధాల ప్రయత్నించినా సెలవు దొరకలేదు. మూడోరోజుకు అమ్మ కొంత తేరుకుంది. సత్యం సంతోషించాడు. ఎప్పటికైనా తను బాగా డబ్బు సంపాదించి, తన గొప్పతనం ఆమెకు చూపి సంతోష పరచాలని అతని ఉద్దేశం. కాని ఆమెకున్న ఒక్క కోర్కె సత్యం వివాహం చేసుకోడం. దానికి సత్యం సమ్మతించలేదు.

ఆవాళ సత్యం కంపెనీకి రావడంతోనే కొంతమంది గుమస్తాలు అతనివంక అదోలా చూచారు. సత్యానికి ఆ వాతావరణంలో కొంచెం మార్పు కనిపించిందే కాని, దానికి కారణం తెలియలేదు. కొంత సేపటికి శ్రీపతి దగ్గర్నుండి కబురొచ్చింది. శ్రీపతి మద్రాసు నుండి ఎప్పుడొచ్చాడో కూడ తెలియదు అతనికి. శ్రీపతి గదిలోకి వెళ్ళాడు. "నీవు కూలీల తరఫున పనిచేస్తున్నావట. నిన్ను తప్పించేస్తానంటే నేను చెబుతానని వచ్చాను వాళ్ళ గొడవ నీకెందుకు? ఆ గొడవల్లో నుండి తప్పుకొంటే నీకు జీతం ఎక్కువిచ్చే ఏర్పాటుకూడా చేస్తాను. మళ్ళీ నెలనుండే తీసుకుందువు గాని" అన్నాడు శ్రీపతి.

వెయ్యిమంది కూలీలు ఆర్తనాదాలు చేస్తూ సత్యంమనోదృక్కులకు కన్పడ్డారు. శ్రీపతి చెప్పిన దానిని తిరస్కరించి బయటికి వచ్చాడు. తర్వాత గంటలోనే ప్యూన్ సత్యానికి కాగితం ఇచ్చాడు. విప్పి చూచాడు. తనని డిస్మిస్ చేశారు. వణికే చేతుల్తో కాగితాన్ని చింపి బయట పడ్డాడు. ఈ సంగతి తెలిసి కూలీలంతా అరుస్తున్నారు. కొందరు సత్యంతో బయటికి వచ్చారు. సత్యం వాళ్ళకు నచ్చచెప్పి లోపలకుపంపిస్తున్నాడు. ఇంతలో కుర్రాడొకడు సత్యానికి కబురందించాడు. "పక్కలో పోటొచ్చి మీ అమ్మ చచ్చిపోయింది" అని. సత్యం పరుగెత్తుకునివెళ్ళి భోరుమంటూ తల్లిమీదపడ్డాడు. అసమర్థుని జీవితరథానికి గుర్రాలు పూన్చబడ్డాయి. ఎక్కడో ఓ మెరుపు మెరిసింది. ★

32 సంవత్సరముల అనుభవముగల
రెడ్డి అండ్ కో., వారి
(రిజిష్టర్డు)
కుష్ఠు, బొల్లి, సుఖ రోగోది
చికిత్సలకు నేడే సంప్రతించండి.
నకలు మందులు చూసి మోస పోకుడు
అన్నిభాషలలో కేట్లాగు ఉచితము.
హెడ్ ఆఫీస్: రెడ్డి అండ్ కో.,
గోపాలపురం.
(తూర్పుగోదావరి)
బ్రాంచిలు:- నెల్లూరు, బెజవాడ, రాజమండ్రి
సికింద్రాబాద్, విశాఖపట్నం, బరహంపురం
మొదలగు పట్టణములలో.